

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

อุตสาหกรรมพลาสติกในประเทศไทยได้รับการพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว สามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกได้อย่างมากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน จึงทำให้มีการใช้งานพลาสติกอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีอายุการใช้งานสั้น จากพวกบรรจุภัณฑ์ ส่งผลให้ปริมาณมูลฝอยพลาสติกที่ถูกทิ้งหลังจากการใช้งานเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหามลพิษอื่น ๆ ติดตามมา เช่น น้ำเสียจากการอุดตันของมูลฝอยพลาสติก อากาศเสียจากการเผามูลฝอยพลาสติก นอกจากนี้มูลฝอยพลาสติกยังสร้างปัญหายุ่งยากในการกำจัดไม่ว่าจะเป็นวิธีการฝังกลบมูลฝอย เนื่องจากพลาสติกเป็นสารสังเคราะห์ที่ย่อยสลายได้ยากตามธรรมชาติ หรือวิธีการเผามูลฝอยพลาสติก หากการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ก็อาจทำให้เกิดก๊าซพิษต่าง ๆ ได้ และปริมาณการใช้พลาสติกย่อมส่งผลโดยตรงต่อการร่อยหรอขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในรูปวัตถุดิบและพลังงานที่ใช้ไปในกระบวนการผลิตพลาสติก ทั้งนี้เพราะในกระบวนการผลิตพลาสติกจำเป็นต้องนำทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำมันปิโตรเลียมมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต

แนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ ได้รับการยอมรับในประเทศผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี ว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติก โดยทั่วไปกระบวนการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ จะประกอบด้วยขั้นตอนการเก็บรวบรวมมูลฝอยพลาสติก (collecting) ซึ่งจะต้องอาศัยการคัดแยกมูลฝอยพลาสติกออกจากมูลฝอยอื่น ๆ รวมไปถึงการแยกชนิดพลาสติกออกจากกัน เพื่อนำมูลฝอยพลาสติกที่เก็บรวบรวมได้นี้เข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ (reprocessing) เพื่อผลิตเป็นพลาสติกที่ผ่านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จากสมมุติฐานของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ว่า "การทิ้งมูลฝอยพลาสติก ซึ่งมีการใช้อย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับอุตสาหกรรม

พลาสติกขยายตัวอย่างรวดเร็ว หากไม่มีการจัดการหรือวางแผนอย่างเหมาะสม ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาการร่อยหรือขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตพลาสติกได้ในอนาคต กฎหมายไทยที่มีผลบังคับใช้ยู่ในปัจจุบันยังมีลักษณะที่จำกัด และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติก การหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ เป็นแนวทางที่เหมาะสม ในการแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติก เนื่องจากช่วยลดปริมาณมูลฝอยพลาสติกและลดอัตราการผลิตพลาสติกขึ้นมาใหม่ มาตรการทางกฎหมาย เป็นมาตรการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ได้ โดยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามูลฝอย หรือบัญญัติกฎหมายขึ้นบังคับใช้ใหม่ โดยใช้แนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ในการแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติก" นั้น จากการศึกษาวิจัยอาจกล่าวได้ว่า สมมุติฐานดังกล่าวถูกต้อง กล่าวคือ กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามูลฝอยมีมากมายหลายฉบับ แต่ยังไม่มียกกฎหมายฉบับใดที่สนับสนุนแนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ จึงทำให้กฎหมายเหล่านั้นมีลักษณะที่จำกัดและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติก ดังนี้คือ

(1) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มีเจตนารมณ์เพื่อการควบคุมดูแลในด้านสาธารณสุขโดยทั่วไป มิได้มีเจตนารมณ์ที่จะมุ่งแก้ไขปัญหามูลฝอยแต่อย่างใด เว้นแต่เนื้อหาสาระทางกฎหมายก็ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งเน้นกฎหมายลำดับรองในการจัดการหรือแก้ไขปัญหามูลฝอยกันเอง

การที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้การจัดการหรือแก้ไขมูลฝอย อยู่ในกฎหมายลำดับรอง จึงไม่อาจอาศัยกฎหมายดังกล่าวในการใช้แนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ ในการแก้ไขปัญหามูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดของการมีสภาพเป็นกฎหมายลำดับรองนั่นเอง

(2) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ.2495 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสิ่งเปื้อน พ.ศ.2521 ส่วนแต่เป็นกฎหมายที่รองรับว่าการจัดการหรือการแก้ไขปัญหามูลฝอย เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น อันสอดคล้องกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ข้างต้น

(3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขตกรุงเทพมหานคร เรื่องการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2523 แม้ว่ากฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวจะมีผลต่อการลดปริมาณมูลฝอยลง แต่เจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวมีเพื่อศรัทธาภาพความสวยงามของบ้านเมืองมากกว่าการให้แนวทางการจัดการ หรือแก้ไขปัญหามูลฝอย

(4) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 เป็นกฎหมายว่าด้วยนโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป ในขณะที่การใช้แนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่เพื่อแก้ไขปัญหามูลฝอยนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยกฎหมายที่มีเนื้อหารายละเอียดและมีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง อันมีลักษณะเป็นกฎหมายเฉพาะเรื่องมากกว่า

(5) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ซึ่งตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535) ได้กำหนดเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการกิจการโรงงานอุตสาหกรรมต้องจัดให้มีการกำจัดวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ด้วยวิธีการที่ปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ราคาญ ยังมีขอบเขตจำกัดให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบเฉพาะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากโรงงานของตนเท่านั้น ยังไม่รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อมูลฝอยที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ของตน

จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามูลฝอยเหล่านี้ ส่วนแต่มีข้อจำกัด และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับแนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ในการแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติกได้ ในขณะที่การหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ จำเป็นจะต้องมีเนื้อหา รายละเอียด แนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นบังคับใช้ใหม่เป็นกฎหมายเฉพาะเรื่อง เพื่อให้สามารถจัดการหรือแก้ไขปัญหามาเฉพาะเรื่องได้สมบูรณ์ในตัวเองตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

กรณีของประเทศไทย การที่จะใช้แนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่เพื่อแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติกนั้น รัฐจำเป็นต้องริเริ่มและส่งเสริมแนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่อย่างจริงจัง โดยอาศัยนโยบายของรัฐและมาตรการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะมาตรการด้านกฎหมายที่สอดคล้องต้องกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้การแก้ไขปัญหามูลฝอยพลาสติกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพอจะจำแนกเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

6.2.1 ด้านนโยบายของรัฐ

เท่าที่ผ่านมาแนวนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ที่ปรากฏอยู่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา หรือตามนโยบายและมาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอนั้น ได้มีการกล่าวถึงแนวทางการนำมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนขึ้นตามลำดับ ดังนั้น ในการส่งเสริมแนวทางการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ รัฐจึงควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่อย่างชัดเจน ซึ่งนโยบายของรัฐดังกล่าว อาจกำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือกำหนดในนโยบาย และแผนการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมชาติจะ เสนอคณะรัฐมนตรี ตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

นโยบายของรัฐว่าด้วยการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ดังกล่าว ควรจะประกอบไปด้วยหลักการดังนี้

(1) กำหนดเป้าหมายการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ การกำหนดเป้าหมายดังกล่าวจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ในทุกด้านอย่างรอบคอบ ไม่ว่าจะเป็นการประเมินศักยภาพทางด้านเทคโนโลยี ความคุ้มค่าที่จะลงทุน ตลาดที่จะรองรับผลิตภัณฑ์พลาสติกที่หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายของการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ สามารถบรรลุผลได้อย่างแท้จริง

(2) เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึง ความสำคัญของแนวทางการหมุนเวียนพลาสติก กลับมาใช้ใหม่ในการแก้ไขปัญหามลพิษพลาสติก โดยส่งเสริมให้ประชาชนเก็บรวบรวม และ คัดแยกมูลฝอยพลาสติกเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ต่อไป

(3) เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพลาสติก มีความรับผิดชอบในการจัดการ มูลฝอยพลาสติกที่เกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์ของตน เช่น ปรับปรุงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้อีก

(4) ให้การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการหมุนเวียนพลาสติกกลับมา ใช้ใหม่ ตลอดจนการสร้างโรงงานต้นแบบในการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่

6.2.2 ด้านกฎหมาย

โดยเหตุที่กฎหมายเป็นมาตรการที่สำคัญประการหนึ่ง ในการส่งเสริมการหมุนเวียน พลาสติกกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐข้างต้น กฎหมายในการหมุนเวียน พลาสติกกลับมาใช้ใหม่ จะต้องเป็นกฎหมายเฉพาะเรื่อง โดยประกอบไปด้วยเนื้อหา ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ทางกฎหมาย เพื่อส่งเสริมแนวทางการหมุนเวียน พลาสติกกลับมาใช้ใหม่ในการแก้ไขปัญหามลพิษพลาสติก

(2) กฎหมายดังกล่าวจะต้องมีแนวทางการจัดการมูลฝอยพลาสติก โดยกำหนดให้ผู้ บริโภคมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการคัดแยกมูลฝอย และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพลาสติกมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในการรับเอามูลฝอยพลาสติกที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ของตน ไปหมุนเวียนกลับมา ใช้ใหม่ โดยรัฐจะทำหน้าที่กำกับดูแลและกลไกประสานงานระหว่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรม พลาสติกและผู้บริโภค

(3) กำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม ในการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ ใหม่ โดยศึกษาจากกรณีของต่างประเทศเป็นแนวทางที่พอจะรับเอามาใช้ในประเทศไทยได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เช่น

ระบบการมัดจำและคืนบรรจุก้นที่พลาสติก (deposit - redemption system) เนื่องจากระบบนี้ได้มีการดำเนินการในประเทศไทยบ้างแล้วแต่อยู่ในลักษณะแอบแฝง (informal system) กล่าวคือ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนควบคุมดูแลจากภาครัฐ ซึ่งควรที่จะพัฒนาระบบดังกล่าวให้มีลักษณะเป็นทางการมากขึ้น โดยมีกฎหมายกำกับดูแลอยู่

มาตรการกำหนดให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพลาสติก ระบุชนิดพลาสติกที่ตัวผลิตภัณฑ์พลาสติก (plastic coding) เพื่อช่วยในการแยกชนิดพลาสติกออกจากกัน ซึ่งควรที่จะกำหนดเป็นรหัสระบุชนิดพลาสติกของสมาคมอุตสาหกรรมพลาสติก (Society of Plastic Industries : SPI) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เป็นสากลเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ

การกำหนดโควตาในการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ (recycling quota) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพลาสติกมีหน้าที่ต้องนำมูลฝอยพลาสติกที่เกิดจากผลิตภัณฑ์พลาสติกของตนไปหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ให้ได้ ตามเป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้ เช่น ในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม กรณีของประเทศไทยในระยะเริ่มแรกอาจจะกำหนดโควตาที่ไม่สูงมากนัก เช่น ร้อยละ 15 เป็นต้น

เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวบรรลุผล ควรจะมีการกำหนดบทลงโทษผู้ประกอบการหรือผู้บริโภคไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวตามควรแก่กรณี เช่น การปรับหรือเสียค่าธรรมเนียมสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวมีลักษณะเอื้อต่อการปฏิบัติตามมากขึ้น ควรจะมีมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการหรือผู้บริโภคปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

มาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ อาจจะอยู่ในรูปแรงจูงใจทางภาษีอากร (tax incentives) เช่น การจัดเก็บภาษีผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผลิตจากวัสดุใหม่ (virgin material) สูงกว่าภาษีผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผลิตจากพลาสติกใช้แล้ว (recycled material) หรือการส่งเสริมในรูปแบบการให้แรงจูงใจทางการเงิน (financial incentives) เช่น การให้เงินอุดหนุนโดยรัฐ (subsidies) ในกิจการที่เกี่ยวกับการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่

สำหรับมาตรการจูงใจให้ผู้บริโภคทำการคัดแยกมูลฝอยพลาสติกนั้น ในต่างประเทศมีการสร้างแรงจูงใจโดยการลดค่าธรรมเนียมจัดเก็บมูลฝอย ในกรณีที่มีการคัดแยกมูลฝอย ซึ่งไม่เหมาะสมในสภาพปัจจุบันของประเทศไทย เนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมการจัดเก็บมูลฝอยค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ อัตราค่าธรรมเนียมการจัดเก็บมูลฝอยสำหรับอาคารหรือเคหะวันหนึ่งไม่เกิน 20 ลิตร จะเสียค่าธรรมเนียมเดือนละ 4 บาทเท่านั้น ตามอัตราท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสิ่งเปราะเปื้อน พ.ศ.2521 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมการจัดเก็บมูลฝอยให้เหมาะสมขึ้นก่อน

ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวนี้ มีข้อความขัดแย้งกับกฎหมายหรือข้อบังคับอื่น ๆ ให้ถือว่ากฎหมายนี้มีผลบังคับเหนือกว่า เช่น กรณีการกำหนดให้ผู้บริโภคทำการคัดแยกมูลฝอย จะมีข้อความขัดแย้งกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสิ่งเปราะเปื้อน พ.ศ.2521 ข้อ 14 "ห้ามผู้ซึ่งมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครทำการขน คู้ย เขี่ย หรือขุดมูลฝอยในที่รองรับ รถขน เรือขน หรือสถานที่เทมูลฝอยใด ๆ ของกรุงเทพมหานคร" เป็นต้น

6.2.3 องค์การ

ควรมีการจัดตั้งองค์กร เพื่อรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของสำนักงาน หรือคณะกรรมการก็ได้ โดยกฎหมายจะต้องกำหนดความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ขององค์กรดังกล่าวไว้ เช่น เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปกป้องและประสานงานเกี่ยวกับการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ เป็นผู้ควบคุมและวางระเบียบเกี่ยวกับการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่

องค์กรดังกล่าวควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม เนื่องจากกระทรวงอุตสาหกรรมมีภารกิจหน้าที่ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม และในขณะเดียวกันก็ควบคุมดูแลมิให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรม กรณีของพลาสติกเป็นผลผลิตที่ได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรม อีกทั้งมูลฝอยพลาสติกมีลักษณะต่างจากมูลฝอยโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นสารสังเคราะห์ที่ย่อยสลายได้ยากตามธรรมชาติ การหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่เป็นแนวทางที่

เหมาะสมในการจัดการมูลฝอยพลาสติก ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่อีกทางหนึ่งด้วย

6.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) งานแข่งการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประชาคมยุโรป ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติ มาตรการและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ กฎระเบียบดังกล่าวมีผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้าของประเทศอื่น งานกรณีที่ผลิตภัณฑ์จากประเทศอื่นนั้นไม่สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้นำเข้าจากกลุ่มประชาคมยุโรปย่อมไม่พร้อมที่จะนำเข้าผลิตภัณฑ์จากประเทศอื่น เพราะจะก่อให้เกิดภาระต้องรับผิดชอบในการกำจัดบรรจุภัณฑ์หรือมูลฝอยจากบรรจุภัณฑ์นั้นให้หมดไป จึงควรมีการวิจัยต่อไปว่า กรณีดังกล่าวจะเป็นการตั้งกำแพงสินค้า (trade barrier) หรือไม่ เพียงใด

(2) กฎหมายในการส่งเสริมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ดังกล่าว จะมีองค์การภาครัฐ ควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการส่งเสริมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ ในขณะที่เดียวกันภาคอุตสาหกรรมพลาสติกก็ได้มีการจัดตั้งองค์การภาคเอกชน เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ ดังเช่นกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเป็นสิ่งที่น่าวิจัยต่อไปถึง ประสิทธิภาพขององค์กรทั้งสองรูปแบบ ในการส่งเสริมการหมุนเวียนพลาสติกกลับมาใช้ใหม่